Облік і оподаткування

УДК 657.6

Калюга Євгенія Василівна
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку та оподаткування
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Kaliuha Yevheniia
D.Sc. in Economics, Professor,
Professor of the Department of Accounting and Taxation
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0001-9057-7476

Грищук Ганна Валеріївна
доктор філософії, старший науковий співробітник
відділу дослідження публічних фінансів
Науково-дослідного інституту фінансової політики
Державний податковий університет
Hryshchuk Hanna
PhD in Economics, Senior Research Officer of the
Department of Public Finance Research
Research Institute of Financial Policy
State Tax University
ORCID: 0000-0001-9532-7265

Калюга Олександр Олександрович
помічник аудитора
Державна аудиторська служба України
Kalyuga Oleksandr
Assistant Auditor
State Audit Service of Ukraine
ORCID: 0009-0007-2657-9494

АУДИТ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА МАЛИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
AUDIT OF THE USE OF BUDGET FUNDS IN SMALL AGRICULTURAL ENTERPRISES

Анотація. *Визначено особливості проведення аудиту на малих підприємствах відповідно до Міжнародного стандарту аудиту 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту». Висвітлено види аудиту: зовнішнього (державний фінансовий і приватний незалежний) і виконання функцій внутрішнього аудиту головним бухгалтером на малих підприємствах. Окреслено історію розвитку та особливості державного фінансового аудиту на малих сільськогосподарських підприємствах. Описано структуру Державної аудиторської служби України й оцінено результати її діяльності при проведенні державних фінансових аудитів діяльності суб'єктів господарювання за 2020–2022 роки. Розраховано розмір державної підтримки сільського господарства в Україні й окремих країн світу із розрахунку на 1 га ріллі. Охарактеризовано перевірку малих підприємств органами державного фінансового аудиту за цільовим використанням коштів з державного (місцевого) бюджету. Відображено методику аудиту господарських операцій за цільовим використанням бюджетних коштів на рахунках бухгалтерського обліку. Сформовано зміст Акту про неможливість проведення зустрічної перевірки на підставі Методичних рекомендацій щодо здійснення інспектування органами Державної аудиторської служби України.*

Ключові слова: *бюджетні кошти, витрати, державна підтримка, державний фінансовий аудит, зовнішній аудит, малі підприємства, сільське господарство, фінансово-господарська діяльність.*

Summary. *The specifics of conducting an audit at small enterprises in accordance with the International Auditing Standard 200 "General objectives of an independent auditor and conducting an audit in accordance with International Auditing Standards" are defined. The types of audit are highlighted: external (state financial and private independent) and performance of internal audit functions by the chief accountant at small enterprises. The history of development and features of state financial audit at small agricultural enterprises are outlined. The structure of the State Audit Service of Ukraine is described and the results of its activities in conducting state financial audits of business entities for 2020–2022 are evaluated. The amount of state support for agriculture in Ukraine and certain countries of the world is calculated based on 1 hectare of arable land. The inspection of small enterprises by the state financial audit bodies for the targeted use of funds from the state (local) budget is characterized. The method of auditing economic operations according to the targeted use of budget funds on accounting accounts is reflected. The content of the Act on the impossibility of conducting a counter-verification was formed on the basis of the Methodological recommendations for conducting inspections by the bodies of the State Audit Service of Ukraine.*

Key words: *budget funds, expenses, state support, state financial audit, external audit, small enterprises, agriculture, financial and economic activity.*

Постановка проблеми. Відповідно до Міжнародного стандарту аудиту 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» [7] визначено якісні характеристики, що властиві малим підприємствам: володіння та управління зосереджено у невеликої кількості осіб; прості або нескладні господарські операції; спрощена система ведення обліку та оподаткування; декілька напрямів економічної діяльності; обмежена кількість заходів аудиту; невелика кількість управлінського персоналу з повноваженнями

щодо широкого кола заходів аудиту. Держава виділяє кошти згідно із Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України» [11] фермерським господарствам і малим підприємствам задля надання державної підтримки у вигляді бюджетних дотацій, кредитних субсидій, компенсація лізингових платежів на розвиток сільськогосподарського виробництва. У зв'язку з цим необхідно дослідити систему зовнішнього аудиту за використанням бюджетних коштів, його роль та особливості застосування у практичній діяльності малих сільськогосподарських підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням питання проведення державного фінансового аудиту займались багато науковців, зокрема Бутинець Ф.Ф., Дерій В.А. [4], Куцик П.О., Кошкаров С.А., Бачинський В.І. [6], Савчук В.К, Садовська І.Б, Богданюк О.В. [13] та ін. Не зменшуючи значення результатів проведених досліджень, варто зауважити, що актуальним залишається формування теоретико-методичних засад зовнішнього аудиту за використанням бюджетних коштів з урахуванням особливостей і специфіки їх діяльності.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження основних засад державного фінансового аудиту за використанням бюджетних коштів на малих сільськогосподарських підприємствах.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні самостійний розвиток аудиту бере свій початок у 1990-х роках після оголошення незалежності держави, а інтенсивним імпульсом у розвитку державного фінансового аудиту стало у 1993 році прийняття Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу» [14, с. 83]. На сьогодні існує зовнішній і внутрішній аудит малих сільськогосподарських підприємств (рис. 1). Зовнішній аудит малих сільськогосподарських підприємств здійснюється приватними Аудиторськими фірмами та одночасно

Державною аудиторською службою України і її структурними підрозділами (при отриманні коштів з державного (місцевого) бюджету).

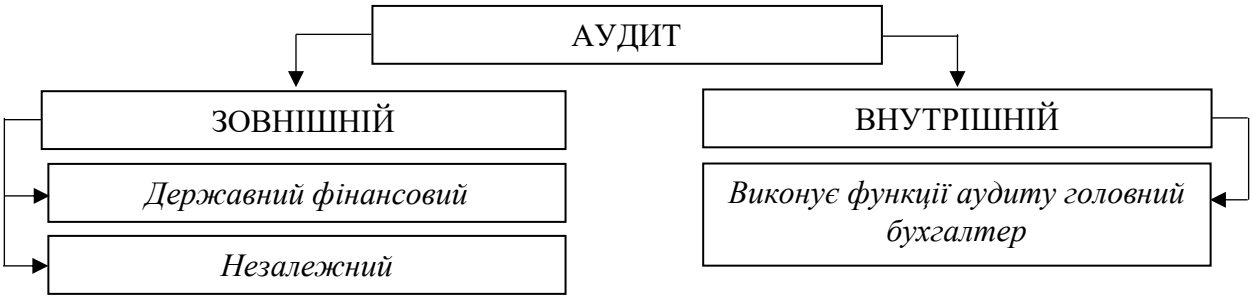

Рис. 1. Види аудиту малих сільськогосподарських підприємств

Джерело: систематизовано авторами [8; 9; 10]

Незалежний аудит є складовою фінансового контролю діяльності підприємств, який регулюється Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [9]. В Україні, як і у більшості країн Європейського Союзу, незалежний аудит є не обов'язковим для малих підприємств, що обумовлює важливість проведення внутрішнього контролю та аудиту за господарською діяльністю. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [10] встановлено, що підприємства самостійно розробляють систему внутрішнього контролю та аудиту відповідно до визначених потреб. Проте, детальніше розглянемо саме державний фінансовий аудит за використанням бюджетних коштів на малих сільськогосподарських підприємствах як одну із основних форм зовнішнього контролю, функції якого з 2016 року виконує Державна аудиторська служба України. До її складу належать 5 міжрегіональних територіальних органів, зокрема: Північний, Північно-східний, Південний, Західний і Східний офіси. Дослідження проведено на прикладі Волинської області, що належить до Західного офісу Державної аудиторської служби України, діяльність якого спрямована на оцінку ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних

фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних коштів. Крім державних підприємств і бюджетних установ, Державна аудиторська служба України здійснює перевірку суб'єктів господарювання у випадках отримання грошових коштів з державного (місцевого) бюджету.

Результати діяльності Державної аудиторської служби України при проведенні державних фінансових аудитів діяльності суб'єктів господарювання за 2020–2022 роки представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Результати діяльності Державної аудиторської служби України при проведенні державних фінансових аудитів діяльності суб'єктів господарювання

№ з/п	Показник	Роки, млн грн.			Приріст, %
		2020	2021	2022	
1	Виявлено фактів неефективних управлінських рішень та ризикових операцій, щодо:	12 589,8	48 862,1	51 348,5	307,9
1.1	*неотриманих доходів / непродуктивних витрат;*	8 338,6	43 720,8	40 734,3	388,5
1.2	*упущених вигід / зайвих витрат.*	4 251,2	5 141,3	10 614,2	149,7
2	Виявлено порушень законодавства щодо фінансових і матеріальних ресурсів, які:	524,5	433,1	6 237,3	1089,2
2.1	*призвели до втрат;*	26,4	105,5	1 994,4	7447,1
2.2	*могли призвести до втрат.*	498,1	327,6	4 242,9	751,8
3	Втрати фінансових і матеріальних ресурсів:	737,6	1 682,8	2 232,1	202,7
3.1	*відшкодовано;*	*142,6*	*541,4*	*456,4*	*220,1*
3.2	*упереджено.*	*595,0*	*1 141,4*	*1 775,7*	*198,4*
4	Усунуто фінансових порушень	3,4	3,9	2,2	-35,7

Джерело: розраховано авторами на підставі [15]

Дані табл. 1 свідчать про ефективність роботи Державної аудиторської служби України, а саме за 2020–2022 роки виявлення фактів неефективних управлінських рішень зросло на 307,9%, порушень законодавства – на 1089,2%, упередження втрат ресурсів підприємств

збільшилось на 198,4%, відшкодування таких втрат – на 220,1%. Проте, усунення фінансових порушень за даний період зменшилось в цілому на 35,7%. Ці факти повинні враховувати та використати у подальшій діяльності малих сільськогосподарських підприємств задля недопущення порушень та зловживань при використанні бюджетних коштів, виділених на підтримку сільськогосподарського виробництва.

Сільське господарство є основою для створення продовольчої безпеки держави, стабільної роботи харчової промисловості, забезпечення добробуту селян та всього населення, – у зв'язку з зазначеним в усіх країнах світу здійснюється державна підтримка. В зазначеному питанні Україна не є виключенням. Проте, вітчизняний досвід свідчить про досить низький рівень підтримки сільськогосподарських товаровиробників (до 5% з державного (місцевого) бюджетів) [1]. На рис. 2 представлено розмір державної підтримки сільського господарства в Україні та окремих країн світу із розрахунку на 1 га ріллі.

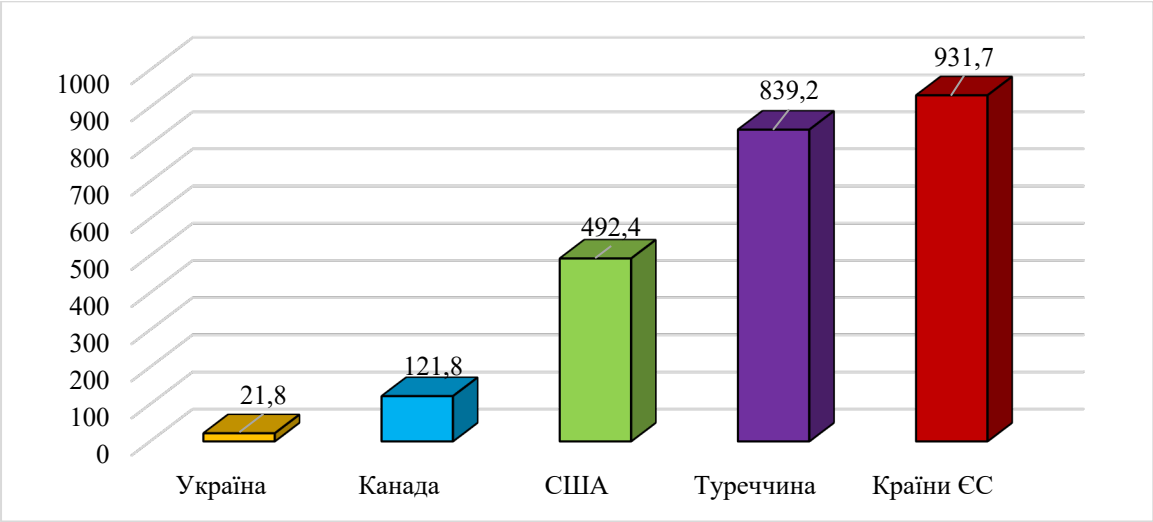

Рис. 2. Державна підтримка сільського господарства в країнах світу на 1 га ріллі, *дол. США*

Джерело: систематизовано авторами на підставі [1]

Найвищий рівень державної фінансової підтримки (рис. 2) в країнах ЄС, Туреччині та США. В Україні цей показник менший майже у 42 рази, ніж в США, та в 5 разів, аніж в Канаді. Водночас, вкрай важливим є не тільки

збільшення розміру державної допомоги, а й розробка такого механізму, щоб вона була адресною, довгостроковою, ефективною та враховувала позитивний зарубіжний досвід. На сьогодні для підтримки сільського господарства на період 2021–2023 років пропонується надання кредитів на пільгових умовах, страхування врожаю, підтримка органічного виробництва, надання спеціальних бюджетних дотацій з метою реконструкції ферм та комплексів, зміни структури виробництва, покращення якісного складу поголів'я, підтримки біорізноманіття та біологічної безпеки, компенсація вартості за купівлю сільськогосподарської техніки, надання бюджетної субсидії на одиницю оброблюваних угідь тощо [1]. Зокрема, у 2022 році по Україні субсидія для сільськогосподарських підприємств становила 3100,00 грн./га, але не більше ніж 372 000,00 грн. для одного суб'єкта господарювання [2]. Для отримання державної підтримки малого бізнесу необхідно скласти кошторис на запланову роботу (послугу або продукцію) із зазначенням переліку витрат, на які спрямовуються кошти. Під час проведення аудиту органами Державної аудиторської служби України у разі отримання бюджетних коштів, перевіряється їх цільове використання з застосуванням зустрічної перевірки. Згідно із Аудиторськими звітами про результати державного фінансового аудиту [8] на малих підприємствах Волинської області мали випадки не цільового використання державних коштів за рахунок відсутності підтверджуючих документів, завищення розміру виконаних робіт, обсягу придбаних матеріалів, недосягнення середньостатистичного рівня врожайності окремих культур, реалізації окремих видів сільськогосподарської продукції нижче собівартості, неналежного стану ведення господарської діяльності, що може свідчити про втрату можливості отримання доходу. Крім того, у практичній роботі мали місце ситуації, коли проводиться зустрічна перевірка суб'єктів господарювання для перевірки достовірності проведених операцій щодо використання бюджетних коштів.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо здійснення інспектування органами Державної аудиторської служби України [8] у разі відсутності підприємства за його юридичною чи фактичною адресою оформлюється Акт про неможливість проведення зустрічної звірки (табл. 2).

Таблиця 2

АКТ

про неможливість проведення зустрічної перевірки

На підставі направлення від «20» березня 2020 р. № 205/9, виданого Управлінням Західного офісу Держаудитслужби у Волинській області головним спеціалістом відділу контролю у галузі промисловості, інфраструктури та ЖКГ Петренка Івана Миколайовича передбачено проведення зустрічної перевірки щодо цільового використання державних коштів в *ТОВ «Липівка-Агро»* з метою документального та фактичного підтвердження виду, обсягу і якості операцій та розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку *СВК «Затурці»* за період з «22» березня 2020 р. по «25» березня 2020 р.

Під час виходу на проведення зустрічної звірки за адресою: *45523, Волинська обл., Локачинський р-н, с. Затурці, вул. Першого травня, буд. 25* встановлено відсутність суб'єкта господарювання та/або його посадових (уповноважених) осіб за місцезнаходженням (податковою адресою).

Акт складено у 3-х примірниках.

Головний спеціаліст відділу контролю у галузі промисловості, інфраструктури та ЖКГ	_____	І.М. Петренко
(посада особи Держаудитслужби)	(підпис)	(ініціали, прізвище)

Джерело: сформовано авторами на підставі [8]

Державна аудиторська служба України здійснює перевірку за цільовим використанням бюджетних коштів з державного (місцевого) бюджету у розрізі підтверджуючих документів (первинних документів, регістру обліку (Відомості № 5-м), форм фінансової звітності (Звіт про фінансові результати (ф.№ 2-м))) і відображення на рахунках бухгалтерського обліку відповідно до спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку та фактичного відображення в бухгалтерському обліку (табл. 3).

Таблиця 3

Аудит за правильністю відображення господарських операцій за цільовим використанням бюджетних коштів на рахунках обліку

№ з/п	Зміст господарської операцій	Кореспонденція рахунків відповідно до:			
		спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку [12]		фактичного відображення в бухгалтерського обліку	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1	Надійшли кошти наданої державної субсидії на 95 га площі сільськогосподарських угідь	31	48	311	481
2	Визнання коштів цільового призначення доходом малих підприємств	48	71	481	715
3	Списання доходу від отримання державної субсидії на фінансовий результат	71	79	715	791

Джерело: розроблено авторами на підставі [12]

За даними господарськими операціями Державна аудиторська служба України перевіряє цільове використання наданої субсидії у розрахунку на 95 га площі сільськогосподарських угідь.

З урахуванням викладеного матеріалу, особливої актуальності для досліджених підприємств набуває пропозиція щодо створення вебсайту у мережі Інтернет, що є найдешевшим і найефективнішим способом просування малого бізнесу. Його наявність передбачає: підвищення іміджу малих підприємств з метою залучення інвестицій та державної підтримки, які базуються на принципах прозорості та публічності; збільшення прибутку; розширення каналу збуту продукції рослинництва; економію витрат на рекламі тощо. Крім розкриття інформації про діяльність підприємств та асортимент продукції доцільно оприлюднювати Аудиторський звіт про результати державного фінансового аудиту (у випадках перевірки органами Державної аудиторської служби України) на офіційному вебсайті малих підприємств у термін до 01 квітня наступного

року, що сприятиме прозорості ведення бізнесу та підвищення інвестиційного клімату.

Висновки та перспективи. Отже, система державного фінансового аудиту за використанням бюджетних коштів має бути побудована таким чином, щоб своєчасно інформувати керівництво про необхідність проведення коригуючих та попереджувальних заходів на основі прийняття ефективних управлінських рішень. У ході проведеного дослідження охарактеризовано аудит малих підприємств органами Державного фінансового аудиту за цільовим використанням коштів з державного (місцевого) бюджету. Запропоновано усім без виключення малим підприємствам створити власний веб-сайт з метою забезпечення принципів прозорості і публічності діяльності, на якому в обов'язковому порядку оприлюднювати Аудиторський звіт про результати державного фінансового аудиту.

Література

1. Аналіз ефективності державних субсидій для розвитку сталого сільського господарства в Україні: Звіт з аграрної політики. Німецько-український агрополітичний діалог. Київ, 2021. 81 с. URL: https://apd-ukraine.de/images/2021/APD_Berichte_2021/09_F%C3%B6rdermittel_Stavnycha/Bericht_Stavnycha_F%C3%B6rdermittel_UKR.pdf (дата звернення: 26.04.2023)
2. Бюджетна субсидія на одиницю оброблювальних угідь. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: https://minagro.gov.ua/pidtrimka/finansova-pidtrimka-na-1-ga-ta-za-utrimannya-koriv/byudzhetna-subsidiya-na-odinicyu-obroblyuvalnih-ugid (дата звернення: 26.04.2023)
3. Грищук Г.В. Облік витрат і контроль собівартості продукції рослинництва : дис. … д-ра філософії : 071 – облік і оподаткування.

НУБіП України. Київ, 2023. 230 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u145/dis_grishchuk.pdf (дата звернення: 25.04.2023)

4. Дерій В.А. Теоретико-методологічні засади обліку і контролю витрат та доходів підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. 471 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1791/1/dis.pdf (дата звернення: 25.04.2023)
5. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління. Київ. нац. екон. ун-т. Київ : Ельга: Ніка-Центр, 2002. 358 с.
6. Куцик П.О., Кошкаров С.А., Бачинський В.І. Внутрішньогосподарський оперативний облік і контроль у системі управління діяльністю виробничих підприємств : монографія. Чернівці : Золоті литаври, 2012. 259 с.
7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2016–2017. Ч. 1. 1142 с. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201(1).pdf (дата звернення: 27.04.2023)
8. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/565 (дата звернення: 29.04.2023)
9. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19 (дата звернення: 29.04.2023)
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14 (дата звернення: 29.04.2023)

11. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV. URL: https://ips.ligazakon.net/document/T041877?an=474 (дата звернення: 26.04.2023)
12. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 року № 186. URL: https://zakon.help/documents/z0389-01 (дата звернення: 27.04.2023)
13. Савчук В., Садовська І., Богданюк О. Аналітичний контроль витрат виробництва і собівартості сільськогосподарської продукції. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки).* 2022. № 2. С. 60–63. URL: http://es.khpi.edu.ua/article/view/268693 (дата звернення: 25.04.2023)
14. Слюсаренко В.Є. Аудит: сучасний стан та перспективи розвитку на Україні : монографія. Ужгород, «УжНУ», 2014. 200 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9339/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F___%D1%81%D0%BB%D1%8E%D1%81%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE1_.pdf (дата звернення: 25.04.2023)
15. Статистичні звіти за 2020–2022 роки. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53 (дата звернення: 27.04.2023)

References

1. Analysis of the effectiveness of state subsidies for the development of sustainable agriculture in Ukraine: Report on agrarian policy. German-Ukrainian agropolitical dialogue. Kyiv, 2021, 81. Retrieved from: https://apd-ukraine.de/images/2021/APD_Berichte_2021/09_F%C3%B6rdermittel_Sta

vnycha/Bericht_Stavnycha_F%C3%B6rdermittel_UKR.pdf (accessed April 26, 2023) [in Ukrainian].

2. Budget subsidy per unit of arable land. The official site of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. Retrieved from: https://minagro.gov.ua/pidtrimka/finansova-pidtrimka-na-1-ga-ta-za-utrimannya-koriv/byudzhetna-subsidiya-na-odinicyu-obroblyuvalnih-ugid (accessed April 26, 2023) [in Ukrainian].
3. Hryshchuk, H.V. (2023) Oblik vytrat i kontrol sobivartosti produktsii roslynnytstva [Cost accounting and cost control of crop production]: dys. … d-ra filosofii: 071 – oblik i opodatkuvannia – thesis … PhD: 071 – accounting and taxation. Kyiv, 230 p. Retrieved from: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u145/dis_grishchuk.pdf (accessed April 25, 2023) [in Ukrainian].
4. Derii, V.A. (2012) Teoretyko-metodolohichni zasady obliku i kontroliu vytrat ta dokhodiv pidpryiemstv [Theoretical and methodological principles of accounting and control of costs and revenues of enterprises] : dyss. ... doct. ekon. nauk: spets. 08.00.09 – diss. ... doct. econ. Sciences: specialist 08.00.09. Ternopil, 471. Retrieved from: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1791/1/dis.pdf (accessed April 25, 2023) [in Ukrainian].
5. Kaliuha, Ye. V. (2002) Finansovo-hospodars'kyj kontrol' v systemi upravlinnia [The financial and economic control in the management], El'ha. Nyka-Tsentr. Kyiv, Ukraine, 358 [in Ukrainian].
6. Kutsyk P. O., Koshkarov S. A., Bachynskyi V. I. (2012) Vnutrishnohospodarskyi operatyvnyi oblik i kontrol u systemi upravlinnia diialnistiu vyrobnychykh pidpryiemstv: monohrafiia [Internal operating accounting and control in management of economic activities of manufacturing enterprises: monograph]. Chernivtsi: Zoloti lytavry, 259 [in Ukrainian].

7. Ministry of Finance of Ukraine (2017), "International standards for quality control, audit, inspection, other assurance and related services", 1, 1142. Retrieved from: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201(1).pdf (accessed April 27, 2023) [in Ukrainian].
8. The official site of the State Audit Service of Ukraine. Retrieved from: https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/565 (accessed April 29, 2023) [in Ukrainian].
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017). The Law of Ukraine "On audit of financial statements and audit activity". Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19 (accessed April 29, 2023) [in Ukrainian].
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999). The Law of Ukraine "On accounting and financial reporting in Ukraine". Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text (accessed April 29, 2023) [in Ukrainian].
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2004). The Law of Ukraine "On state support of agriculture of Ukraine". Retrieved from: https://ips.ligazakon.net/document/T041877?an=474 (accessed April 26, 2023) [in Ukrainian].
12. Ministry of Finance of Ukraine (2001) The Order "On approval of the simplified Chart of Accounts". Retrievied from: https://zakon.help/documents/z0389-01 (accessed April 27, 2023) [in Ukrainian].
13. Savchuk, V., Sadovska, I., Bohdaniuk, O. (2022) Analitychnyi kontrol vytrat vyrobnytstva i sobivartosti silskohospodarskoi produktsii [Analytical control of production costs and cost of agricultural products]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskyi politekhnichnyi instytut"*

(ekonomichni nauky) – Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences), 2, 60–63. Retrieved from: http://es.khpi.edu.ua/article/view/268693 (accessed April 25, 2023) [in Ukrainian].

14. Sliusarenko, V.Ye. (2014) Audyt: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku na Ukraini [Audit: current status and prospects of development in Ukraine]. «UzhNU», Uzhhorod, Ukraine, 200. Retrieved from: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9339/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F___%D1%81%D0%BB%D1%8E%D1%81%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE1_.pdf (accessed April 25, 2023) [in Ukrainian].
15. Statistical reports for 2020-2022. The official site of the State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from: https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53 (accessed April 27, 2023) [in Ukrainian].